

**MEDZINÁRODNÝ
ORGANOVÝ FESTIVAL**

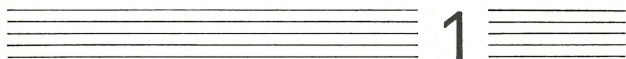
NÁRODNÝ VÝBOR MESTA KOŠÍC
SLOVKONCERT, čs. umelecká agentúra
ŠTÁTNA FILHARMÓNIA KOŠICE

Medzinárodný hudobný festival
XXX. KOŠICKÁ HUDOBNÁ JAR

XV. MEDZINÁRODNÝ ORGANOVÝ FESTIVAL

24. apríla — 7. mája 1985

Festival sa koná pod záštitou
Ministerstva kultúry SSR

Organista OLIVIER EISENMANN sa narodil roku 1940 v Zürichu. Prvým učiteľom klavírnej hry bol jeho otec, skladateľ Will Eisenmann. Na Konzervatóriu v Lucerne pokračoval v štúdiách v triede profesora Savu Savova. Popri štúdiách na Univerzite v Zürichu, ktoré ukončil doktorátom, študoval i hru na organe u Eduarda Kaufmana v Lucerne. Od r. 1957 začal pravidelne vystupovať ako klavirista doma i v zahraničí. V r. 1970 vystupuje ako organista. Od r. 1976 je častým hosťom v zahraničí. Úspešne vystupoval skoro vo všetkých európskych kultúrnych centrách — NSR, Francúzsko, Holandsko, Španielsko, Veľká Británia, Nórsko, Švédsko, Taliansko, Rakúsko. Pravidelne koncertuje v hudobných centrách Švajčiarska. O. Eisenmann uskutočnil viacero koncertných turné v USA, Austrálii, koncertoval i v Mexiko City. Je častým hosťom významných medzinárodných festivalov, ako sólista spolupracuje s poprednými symfonickými telesami. Nahráva pre rozhlas a televíziu doma vo Švajčiarsku, v NSR a Švédsku. Nahral osem dlhohrajúcich platní. Pedagogicky pôsobí na gymnáziu v Zugu. Píše a prednáša o hudbe, najmä o organovej. Je horlivým organizátorom organových koncertov.

24.4.

STREDA

19.30

DOM U MENIA

OTVÁRACÍ KONCERT

OLIVIER EISENMANN

Švajčiarsko

JOHANN SEBASTIAN BACH (1685 — 1750)

Prelúdium a fúga C dur BWV 545

Fantázia G dur BWV 572

Prelúdium a fúga Es dur BWV 552

x x x

WILL EISENMANN (* 1906)

Fantázia II. op. 76 (1966)

LINUS DAVID (* 1935)

Cyklus I.

Toccata

Variácie

Alla fuga, quasi cadenza

Chorál

FELIX MENDELSSOHN-BARTHOLDY (1809 — 1847)

Sonáta č. 4, B dur, op. 65

Allegro con brio

Andante religioso

Allegretto

Allegro maestoso e vivace

3

26.4.

PIATOK

19.30

DOM UMENIA

DRUHÝ KONCERT

ALEXANDER FISEJSKIJ — ZSSR

dr. FERDINAND KLINDA

OLIVIER EISENMANN — Švajčiarsko

ZDENĚK BĪLEK — dirigent

ŠTÁTNA FILHARMÓNIA KOŠICE

GEORG FRIEDRICH HÄNDEL (1685 — 1759)

Koncert pre organ a orchester č. 4, F dur, op. 4

Allegro

Andante

Adagio, attacca

Allegro

LADISLAV BURLAS (* 1927)

Koncert pre organ a orchester

Allegro moderato

Largo bon articolato

Allegro

FRANCIS POULENC (1899 — 1963)

Koncert pre organ, sláčikový orchester a tympany
g mol

Allegro giocoso

Andante moderato

Trés calme — lent

Tempo de 1 introduction

Largo

5

29.4.

PONDELOK

20.00

DÓM SV. ALŽBETY

TRETÍ KONCERT

ENDRE KOVÁCS

MĽR

JOHANN SEBASTIAN BACH (1685 — 1750)

Prelúdium a fúga h mol BWV 544

Tri chorálové predohry BWV 642, 636, 622

FELIX MENDELSSOHN-BARTHOLDY (1809 — 1847)

Prelúdium a fúga G dur

MAX REGER (1873 — 1916)

Introdukcia a passacaglia d mol

ALEXANDRE GUILMANT (1837 — 1911)

Modlitba a uspávanka

CÉSAR FRANCK (1822 — 1890)

Pièce heroique

FRANZ LISZT (1811 — 1886)

Ave Maria

GYÖRGY ARÁNYI-ASCHNER (* 1923)

Meditácia

FERENC HIDAS (* 1924)

Toccata

7

HANS-GÜNTHER WAUER sa narodil v roku 1925 v Strahwalde. Študoval na Vysokej škole múzických umení v Lipsku a je jedným z posledných žiakov Karla Straubeho. Od roku 1951 je organistom Dómu v Merseburgu a docentom organovej hry a improvizácie v Halle. Okrem toho bol roku 1980 menovaný organistom Sauerovho organa v Koncertnej sieni na bulvári v Halle. Hans-Günther Wauer koncertoval vo všetkých významných kultúrnych centrách NDR. Vo svojom užšom pôsobisku prostredníctvom pravidelných koncertných cyklov s medzinárodnými sólistami urobil zo známeho Ladegastovho organa v Dóme v Merseburgu centrum organového umenia v NDR. Ako čembalista sa venuje najmä interpretácii klavírnej a komornej tvorby J. S. Bacha. V posledných rokoch vo zvýšenej miere usporadúva „experimentálne improvizáčne koncerty“ spolu s vynikajúcimi inštrumentalistami ako na našom koncerte s Hermannom Naehringom (vibrafón a bicie nástroje).

H. G. Wauer je častým hosťom v zahraničí — ZSSR, PĽR, ČSSR, MĽR Švédsku, Dánsku, Nórsku, Veľkej Británii, Belgicku, Holandsku, Rakúsku, NSR, Západnom Berlíne a i. Nahráva pre rozhlas doma i v zahraničí a mnoho gramofónových platní vyšlo v jeho interpretácii.

≡≡≡ 2.5. ≡≡≡≡≡≡≡≡

ŠTVRTOK

19.30

DOM UMENIA

ŠTVRTÝ KONCERT

HANS-GUNTHER WAUER

organ

HERMANN NAEHRING

vibrafón a bicie nástroje

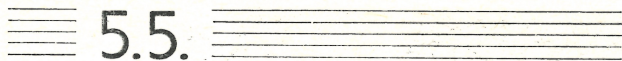
NDR

Improvizácie pre organ a bicie nástroje
Improvizácie pre sólový organ
Improvizácie pre sólové bicie nástroje a vibrafón
Improvizácie pre ľudovú melódiu
Improvizácie na slovenskú ľudovú pieseň
Improvizácie pre organ a bicie nástroje

≡≡≡≡≡≡≡≡ 9 ≡≡≡≡≡≡≡≡

HANS HASELBÖCK je profesorom organovej hry a improvizácie na Vysokej hudobnej škole vo Viedni. Jeho medzinárodná kariéra sa začala po úspešnom dokončení štúdií na Vysokej škole hudobnej a na Univerzite vo Viedni. V rokoch 1958 — 1960 získal tri prvé ceny na medzinárodných organových súťažiach v Haarleme v Holandsku. V r. 1967 — 1969 získal prvé ceny za svoje organové skladby na Medzinárodnej európskej rozhlasovej súťaži v Seville. Hans Haselböck koncertuje po celej Európe, ale aj na blízkom Oriente, USA a v Kanade. Často spolupracuje s poprednými filharmonickými orchestrami (Viedeň, Praha, Katovice, Bratislava, Záhreb, Ankara a i.). Zúčastnil sa ako sólista mnohých hudobných festivalov, ako sú Viedenské hudobné týždne, Holandský organový festival, Promenádné koncerty v Londýne, Organový festival v Stockholme, Krakove, Olomouci, Ravene, Bologni, bol hosťom aj nášho Medzinárodného organového festivalu. Hans Haselböck nahráva pre popredné európske rozhlasové spoločnosti, ale bol hosťom aj rozhlasových štúdií v Turecku, Libanone, Egypte, USA a v Japonsku. Je členom jury mnohých medzinárodných organových súťaží. Je docentom Medzinárodných letných organových kurzov. V podaní Hansa Haselböcka vyšlo mnoho gramofónových platní, ktoré vydali rôzne gramofónové spoločnosti.

NEDELA

20.00

DÓM SV. ALŽBETY

PIATY KONCERT

HANS HASELBÖCK

Rakúsko

LOUIS-NICOLAS CLÉRAMBAULT (1676 — 1749)

Suite de deuxième ton

Plein jeu

Duo

Trio

Basse de Cromorne

Flûtes

Récit de Nazard

Caprice sur les grands jeux

JOHANN SEBASTIAN BACH (1685 — 1750)

Dve chorálové predohry BWV 630 a 631

Prelúdium a fúga e mol BWV 548

MAX REGER (1873 — 1916)

Fantázia na chorál „Wie schön leucht uns der
Morgenstern“ op. 40/1

JEHAN ALAIN (1911 — 1940)

Fantázia II.

DAVE BRUBECK (* 1920)

Blue Rondo á la Turk (pre organ upravil H. Ha-
selböck)

HANS HASELBÖCK (* 1928)

„Sempre quasi improvisatione“ — Hommage auf
Johann Sebastian Bach

ALENA VESELÁ patrí k popredným predstaviteľom nášho organového umenia. Študovala na brnenskom konzervatóriu a na JAMU pod vedením F. Michálka. S veľkým úspechom reprezentovala naše koncertné umenie v mnohých európskych hudobných centrách ako aj v USA. Vystupuje ako sólistka s poprednými československými i zahraničnými orchestrami. Uviedla rad premiér súčasných českých skladieb. Účinkovala aj na mnohých medzinárodných festivaloch. Jej repertoár zahŕňa organovú literatúru od najstarších čias až po súčasnosť. A. Veselá je docentkou organového oddelenia Janáčkovej akadémie múzických umení v Brne.

IVAN SOKOL, sólista Štátnej filharmónie Košice sa narodil v Bratislave. Študoval na bratislavskom Konzervatóriu a svoje štúdiá dokončil na Akadémii múzických umení v Prahe v triede vynikajúceho organistu a pedagóga prof. J. Reinbergera. Zúčastnil sa niekoľkých medzinárodných organových súťaží. I. Sokol patrí dnes medzi popredných organistov nielen v našej vlasti, ale možno povedať na celom svete. Pravidelne realizuje nahrávky pre rozhlas a televíziu, má za sebou niekoľko platňových titulov. Uviedol mnoho premiér slovenských diel a je veľkým propagátorom slovenskej hudobnej tvorby v zahraničí. Zásluhou I. Sokola vznikol v Košiciach Medzinárodný organový festival, ktorého je stálym dramaturgom. Za reprezentáciu slovenského interpretačného umenia, za organizátorskú a pedagogickú činnosť mu v r. 1979 udelili titul zaslúžilý umelec.

UTOROK

19.30

DOM UMENIA

ZÁVEREČNÝ KONCERT

HANS HASELBÖCK — Rakúsko

IVAN SOKOL

ALENA VESELÁ

JIRÍ HEBDA — anglický roh

ZDENĚK ŠEDIVÝ — trúbka

OLIVIER DOHNÁNYI — dirigent

ŠTÁTNA FILHARMÓNIA KOŠICE

OTTORINO RESPIGHI (1879 — 1936)

Suita G dur pre sláčikový orchester a organ

TADEÁŠ SALVA (* 1940)

Symfónia pastoralis in E pre sólo anglický roh,
trúbku, tympany, organ a sláčikový orchester

x x x

MIROSLAV KABELÁČ (* 1908)

III. symfónia in F pre organ, dychové nástroje
a tympany op. 33

Andante patetico

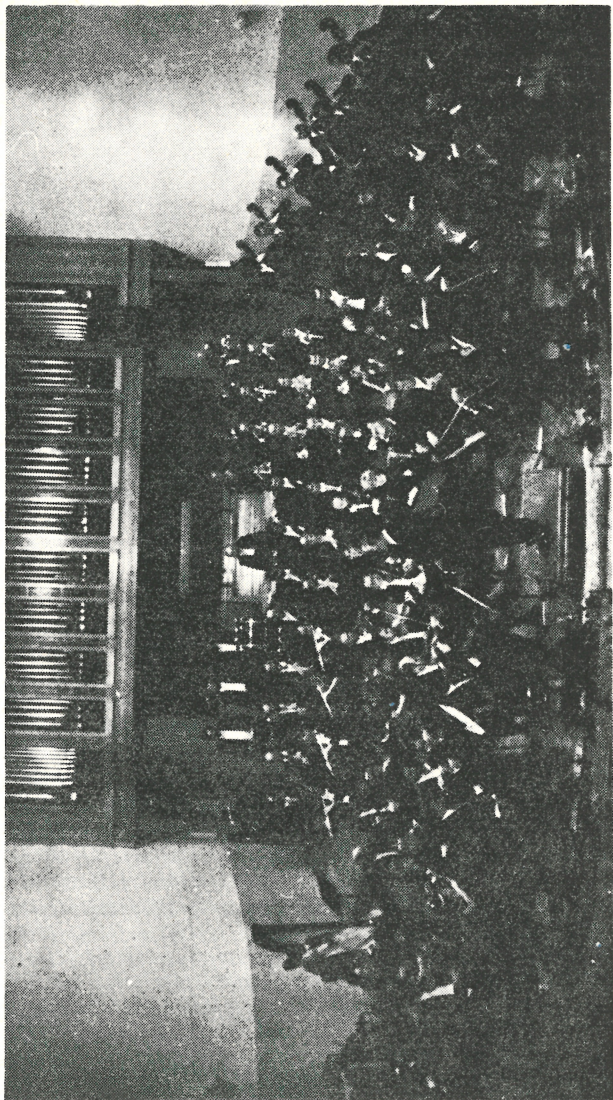
Lento molto tranquillo

Allegro feroce

Maestoso

RICHARD ZIMMER sa narodil v Bratislave. Pochádza z rodiny vynikajúcich umelcov, otec je známy nielen ako hudobný skladateľ, ale aj ako dobrý klavirista, matka je akademická maliarka, starý otec Jozef Grešák je náš popredný východoslovenský skladateľ, ktorého skladby sú často na programe koncertov Štátnej filharmónie. RICHARD ZIMMER študoval na bratislavskom konzervatóriu. V štúdiách dirigovania pokračoval na Vysoké škole múzických umení v Bratislave v triede nár. umelca Ladislava Slováka. Štúdium na tejto škole ukončil s červeným diplomom a cenou rektora VŠMU. Minulého roku sa zúčastnil dirigentskej súťaže Maďarskej televízie. Od 14. sezóny je druhým dirigentom Štátnej filharmónie. Za tento čas presvedčivo dokázal svoju muzikalitu, pohotovosť, zodpovedný prístup k práci. Jeho koncerty na prehliadkach Týždňa novej slovenskej hudobnej tvorby vysoko hodnotili v odborných kruhoch.

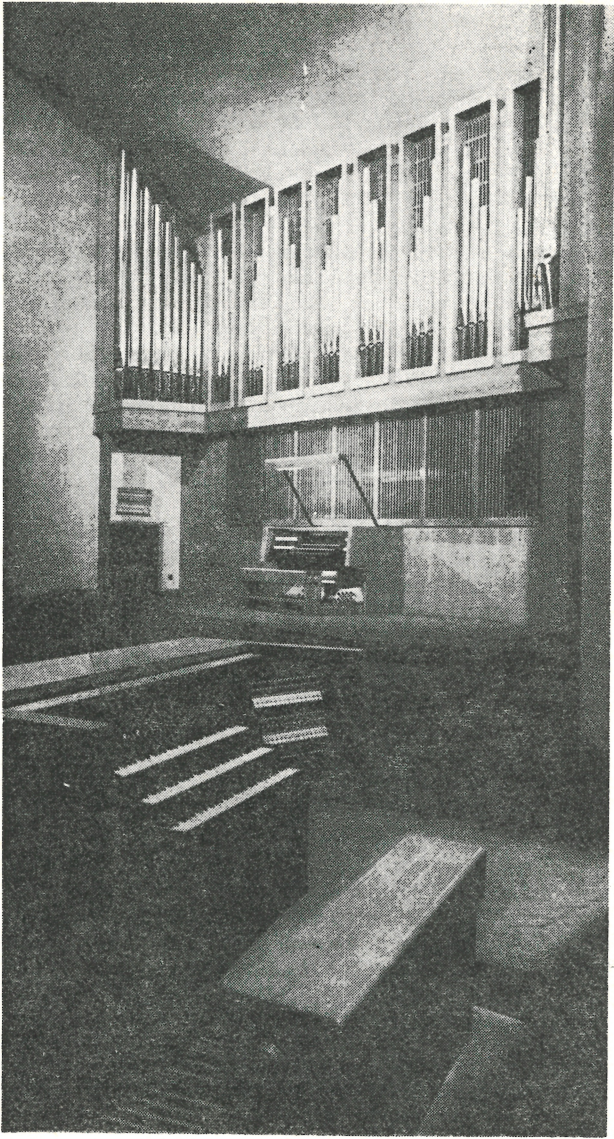

ŠTÁTNA FILHARMÓNIA KOŠICE

vznikla uznesením Slovenskej národnej rady v roku 1968 ako druhý symfonický orchester koncertného typu. Svoju činnosť začala 1. januára 1969 a prvý koncert sa uskutočnil v rámci Košickej hudobnej jari 16. apríla 1969 v koncertnej sieni Domu umenia v Košiciach, kde do dnešného dňa je aj jej sídlo. Poslaním Štátnej filharmónie — podľa štatútu organizácie — je cieľavedomým, umelecky náročným a systematickým predvádzaním hudobných diel prispievať k uspokojovaniu kultúrnych potrieb našich občanov, napomáhať ich estetickú výchovu, rozvíjať koncertný život a dôstojne reprezentovať hudobné umenie. Pri plnení svojho poslania nadväzovala Štátna filharmónia na najlepšie tradície národného a svetového hudobného umenia a osobitne sa zameriava na reprodukciu a propagáciu slovenskej hudobnej tvorby. Veľkú zásluhu na dosiahnutí umeleckých úspechov a na vybudovaní Štátnej filharmónie mal najmä šéfdirigent Bystrík Režucha, ktorý 12 sezón stál na čele tohto telesa.

Za svojej existencie Štátna filharmónia uskutočnila stovky koncertov nielen v sídle svojho pôsobenia, ale v mnohých mestách Československa a v zahraničí. Okrem večerných koncertov uskutočňuje špecifické koncerty pre Hudobnú mládež — najmä pre tých, ktorí už v rámci vyučovania nemajú hudobnú výchovu a takto pripravuje svoje budúce publikum — a výchovné koncerty pre študujúcu mládež. V meste Košice je i usporiadateľom koncertov vrátane recitálov a festivalových cyklov (Košická hudobná jar a Medzinárodný organový festival). Osobitnou črtou Štátnej filharmónie je uvádzanie slovenskej tvorby, najmä premiér, ktoré priamo od autorov aj objednáva.

Štátna filharmónia Košice často nahráva pre Čs. rozhlas ako aj Čs. televíziu, spolupracuje aj s gramofónovým závozom OPUS. Zahraničná tlač a hosťujúci umelci — dirigenti ako aj inštrumentalisti, vysoko hodnotia umeleckú úroveň a interpretačné majstrovstvo orchestra.

DISPOZÍCIA ORGANU V DOME UMENIA

I. manuál

Burdon	16'
Principál	8'
Flauta rúrková	8'
Flauta zobcová	4'
Oktáva	4'
Kvinta	2 2/3'
Superoktáva	2'
Mixtúra 5—6x	1 1/3'
Trúbka	16'
Trúbka	8'
Trúbka sólová	8'
II/I	
III/I	

II. manuál

Kryt	8'
Kvintadena	8'
Principál spevný	4'
Flauta kopolová	4'
Oktáva	2'
Flauta lesná	2'
Kvinta	1 1/3'
Septima	1 1/4'
Superoktáva	1'
Nóna	8/9'
Seskvialtera 2x	2 2/3'
Akúta 4—5x	2/3'
Roh krivý	8'
Šalmaj	4'
Tremolo	
III/II	

III. manuál

Flauta drevená	8'
Viola	8'
Principál	4'
Roh nočný	4'
Nazard	2 2/3'
Flauta priečna	2'
Tercia	1 3/5'
Flauta syčivá	1'
Mixtúra 4—5x	1 1/3'
Cimbal 3x	1/3'
Dulcian	16'
Hoboj	8'
Trúbka jasná	4'
Tremolo	

Pedál

Principál	16'
Subbas	16'
Oktáva	8'
Flauta krytá	8'
Superoktáva	4'
Pommer rúrkový	4'
Flauta plochá	2'
Mixtúra 6x	2 2/3'
Pozauna	16'
Trúbka basová	8'
Klarina	4'
I/P	
II/P	
III/P	

Podľa tradície svojej muzikantskej rodiny začínal sa **JOHANN SEBASTIAN BACH** veľmi skoro učiť hudbe. Roku 1703 je už huslistom kniežacieho orchestra vo Weimare, kam sa po niekoľkých rokoch pobytu v Arnstadte a Mühlhausene vrátil ako dvorský hudobník u kniežaťa Wilhelma Ernsta. Dlhodobý pobyt vo Weimare priniesol bohatú skladateľskú úrodu v podobe znamenitých organových kompozícií. Roky v Kóthene boli šťastným obdobím autorovho života. Tu podnikal časté koncertné zájazdy a za pomerne krátky čas získal slávu vynikajúceho virtuóza v organovej hre a meno geniálneho virtuóza. Roku 1723 je už kantorom v Lipsku. Odvtedy hrá veľa rokov v kostole, učí spev, vedie zbory a venuje sa skladateľskej práci. Bachova bohatá tvorivá činnosť pripadla na prelomové obdobie, keď polyfónia vstúpila do poslednej, konečnej fázy svojho rozvoja, keď prichádza homofónia s novým vypracovaním hudobnej frázy, s novým usporiadaním zložky melodickej a harmonickej a s novým tonálno-harmonickým usporiadaním. Bachov génius koruoval odchádzajúcu epochu a stačil položiť základy rozvoja novej, prichádzajúcej. Bach stál bokom od hlavných hudobných prúdov svojich čias, neprejavoval veľké ambície novátorské v oblasti sonátovej formy, nezasiahol ani do premeny v opere, inklinoval k polyfonickej faktúre a z tejto štruktúry vyrastá aj jeho melodika. Bach dosiahol úplnú dokonalosť vo formách a viaceré jeho skladby svedčia o cite pre „absolútne“ vyznenie. Bach zakotvil svoje umenie v neobyčajne rozmernom diele, ktoré počtom jednotlivých diel prevyšuje tisícku. Krátko po jeho smrti mnohé z jeho diel postupne strácali kontakt s obecnosťou, pretože rodiaca sa éra hudobného klasicizmu s celou svojou orientáciou nenachádzala už pre hudbu barokového obdobia dostatočné porozumenie. Veľká časť Bachovej tvorby a z nej predovšetkým kantátové a organové skladby boli v klasicizme, novo orientovanom svetskom smere, považované za akýsi religiózny pozostatok. Navyše aj polyfónna faktúra bola veľmi vzdialená jasnému, prehľadnému homofónnemu mysleniu klasicizmu. Možno povedať, že ani jeden štýlový prerod neprebíhal v takom krátkom čase a takým rzným presadzovaním nového, ako to bolo v prípade prerodu baroka na klasicizmus. A tak sa mohlo stať, že mnohé Bachove diela sa stali zo dňa na deň neaktuálnymi a nepotrebnými. Hudba romantizmu túto tvorbu nanovo objavila, aby sa stala trvalou a neodmysliteľnou súčasťou dramaturgických a koncertných podujatí. V Bachovom ume-

leckom odkaze je najpočetnejšie zastúpená práve organová hudba, ktorá dodnes predstavuje vrchol literatúry pre tento nástroj. Bach sa pohyboval v zaužívaných formách, inklinoval k polyfonickej faktúre. Tohtoročný Medzinárodný organový festival vzdáva hold hudbe tohto nevšedného umelca a dokazuje, že ani po 300 rokoch od Bachovho narodenia, nestratila jeho hudba nič zo svojej geniality, že je stále aktuálna a nepostrádateľná v koncertnom živote. Jedinečnosť tejto hudby je aj v dvadsiatom storočí celkom očividná, má oddaných interpretov a verných poslucháčov, ktorým má stále čo povedať.

Prelúdium a fúga C dur vznikla pravdepodobne vo Weimare. Bach neskoršie v Lipsku prepracoval a medzi prelúdiom a fúgu zaradil pôvodne pomalú časť z 5. triovej sonáty pre organ. Aj takto si môžeme predstaviť, prečo Bach toto majestátne a zvukovo monumentálne prelúdium neprebudoval do väčších plôch. Téma fúgy je príkladom kantabilnej polyfónie, zrejme Bach bol ešte pod vplyvom talianskej hudby. Téma fúgy pripomína aj tému fúgy C dur z prvého dielu zbierky Temperovaného klavíra, je však vzhľadom na klavírnu jednoduchšia.

Prelúdium a fúga Es dur, jedno z najveľkolepejších diel hudobného baroka, písal Bach na vrchole svojich tvorivých síl v Lipsku. Je to jediné Prelúdium a fúga, ktorá vyšla za Bachovho života tlačou. Prelúdium prináša tri témy, prvá je majestátna v bodkovanom rytme, charakteristickou pre francúzsku ouvertúru. Druhá téma tak isto v Es dur je lyrická a tretia téma má strhujúci charakter, podčiarknutý paralelnou tóninou c mol. Podobne je koncipovaný aj priebeh fúgy, pozostáva vlastne z troch menších fúg skĺbených v jeden celok prostredníctvom stálych reminiscencií na tému prvej fúgy.

Prelúdium a fúga h mol vznikli pravdepodobne medzi dvoma Bachovými monumentálnymi kompozíciami — Veľkou omšou h mol a Matúšovými pašiami. V prelúdiu počujeme takmer arióznou melodiku, obohatenú chromatickými sekvenciami a ozdobami, pripomínajúcimi Kyrie z Veľkej omše h mol. Téma fúgy je jednoduchá, nevybojná. Dielo vzniklo v rokoch 1727 alebo 1736. Celá skladba je hudbou tichého smútku, niekde až potláčaného vzlyku, je hudbou v podstate už romantického razenia, najmä v prelúdiu.

Na **Prelúdiu a fúge e mol** možno najlepšie pozorovať Bachov návrat k Buxtehudeho princípu polymetrickej jednoty prelúdia a fúgy. Prelúdium je vybudované na jedinej téme a pripravuje nástup fúgovej témy, ktorá má chro-

K skladateľom vrcholného baroka patril aj **LOUIS NICOLAS CLÉRAMBAULT**. Je autorom dvoch sonát pre organ, ktoré majú sedem skladieb. Prvá sonáta je invenčne najzaujímavejšia.

FELIX MENDELSSOHN-BARTHOLDY patrí k významným osobnostiam v histórii hudby. U Mendelssohna prekvapuje práve vyrovnanosť, priam slnenčná pohoda a vopred určená umelecká dráha. Pôvod a znamenité vzdelanie mu predurčili výnimočne šťastnú cestu umeleckého napredovania. U otca mal k dispozícii orchester, takže svoje žiacke práce si mohol overiť a počuť v dobrom prevedení. Veľmi skoro skladateľsky vyrástol a získal si povesť vynikajúceho klaviristu a dirigenta. Jeho umelecký vývoj prebiehal veľmi úspešnou cestou. Sám založený lyricky, nachádzal v poézii a maliarstve inšpirácie, ktoré silne ovplyvnili poznanie Schuberta a Webera. Bol iniciátorom bachovskej renesancie a práve jeho zásluhou začal hudobný svet objavovať veľkosť Bachovho diela, vtedy skoro už zabudnutého. Dvadsaťročný sa pričínil o oživenie Bachovho kultu verejným uvedením Matúšových pašii. Pôsobil v Lipsku — v centre vtedajšieho umeleckého hudobného diania, kde naplno rozvíjal svoje schopnosti a priviedol koncertný život na najvyššiu možnú úroveň. Svojou neproblematickou a jemne odľahčenou a uhladenou hudbou našiel mnohých ideovo rovnako orientovaných a nadšených obdivovateľov. Majstrovstvo a svojráz Mendelssohnovej hudby sa stalo pre mnohých skladateľov smerodajným ukazovateľom. Spojením svojich sklonov skladateľských s intenzívnym kultom veľkých zjavov klasicizmu, s renesanciou Bacha a Händla, vytvoril Mendelssohn okolo seba ovzdušie, ktoré nepopierateľne zmenilo nielen názor na hudbu, ale aj na jej funkciu v spoločnosti vtedajšej doby. Z jeho kompozičného odkazu k najdôležitejším patria predohry s programovým zameraním, symfónie, dva klavírne koncerty, husľový koncert e mol, patriaci k základnému svetovému repertoáru popredných svetových huslistov. Ako veľký obdivovateľ hudby J. S. Bacha, ale aj vedený presne vhraneným smerom, mal vrelý vzťah k organovej tvorbe. Sonáty majú rôzny počet častí a ich nádhera je v kráse použitých hudobných tém, z ktorých najmä pomalé časti majú svoju hĺbku účinku. Niektoré časti v sonátach sú spracované aj vo forme fúgy. Všetky sú ovplyvnené intímnym výrazom klavírnych skladieb, ktorý mal silný dosah nielen v dobe svojho vzniku, ale orientoval klavírnu tvorbu takmer na celé ďalšie obdobie. **Tri prelúdia a fúgy**

sú nielen dôkazom melodickosti, ale dôkazom dôvtipu a kompozičného majstrovstva. Jednotlivé prelúdiá sú kontrastné v tempe, téma je spracovaná imitačne. Bohato je využívaná organová sadzba. Fúgy sú jasným svedectvom nielen poznania kompozičných a stavebných problémov, ale aj veľkého kompozičného majstrovstva. Sú vybudované podľa všeobecných zákonitostí stavby tejto kontrapunktickej formy.

Koncom 19. a začiatkom 20. storočia sa vyvinul nový francúzsky špecifický, neobyčajne efektný a pôsobivý organový štýl, ktorým na seba francúzska organová tvorba upozornila a získala si vedúce miesto v súčasnej organovej hudbe.

Pevné miesto jej dal **CÉSAR FRANCK**, výborný organista, ovplyvujúci improvizáčnym umením a dokonalým majstrovstvom v príslušných polyfonických formách. Organ mu bol najmohutnejším inšpirátorom a životným osudom. Jeho dielo spadá do obdobia hudobného novoromantizmu, ktorému svojou tvorbou dávali podobu Liszt a Wagner. Franck ako organista poznal veľmi dobre dielo J. S. Bacha, jeho skladby a ich pevný formový poriadok, ktorý mu pomáhal pri formovaní vlastných hudobných tém. Okrem iných skladieb pre organ vznikli aj tri zbierky. Z druhej zbierky, z roku 1878, je aj skladba **Pièce héroïque** — Hrdinská skladba — akási freska života, boj hrdinu s osudom.

MAX REGER, ktorého tvorba zasahuje do štýlovo neprehľadného obdobia prelomu 19. a 20. storočia, do doby doznievajúceho romantizmu a súčasne ostrých protirromantických reakcií, nadviazal zo začiatku na Brahmsa. K vlastnému štýlu, harmonicky veľmi pohyblivému, rytmicky zložitému, polyfónne a figuračne veľmi bohatému, často až k neprehľadnosti, dospel štúdiom diela J. S. Bacha. Regerove dielo je neobyčajne rozsiahle — takmer 150 opusov. Počtom pripomína skladateľa barokového obdobia. Zasiadol do všetkých kompozičných oblastí mimo opery. Nielen počtom skladieb, ale aj štýlovo akoby chcel vytvoriť syntézu barokovej mohutnosti a romantickej poézie.

JEHAN ALAIN študoval na parížskom konzervatóriu skladbu u Dukasa a organ u Duprého. Zahynul počas druhej svetovej vojny ako 29-ročný. Na Západe ho prirovnávajú k Janáčkovi, čo však nevystihuje presne jeho zvláštny štýl, v ktorom akoby sa spojovala stredoveká magickosť s nesmierne zložitým a psychologicky účinným moderným slohom.

Medzi veľmi známymi skladateľmi druhej polovice 19. storočia patril **ALEXANDRE GUILMANT**, ktorého skladby sa tešili veľkej obľube.

FRANCIS POULENC sa nemôže pochváliť systematickým a solídnym vzdelaním. Bol vynikajúcim klaviristom a kompozíciu študoval krátky čas súkromne, pretože prvá svetová vojna znemožnila jeho ďalšie štúdiá. Ako skladateľ debutuje na koncerte, ktorý zorganizoval E. Satie v Paríži. Spolu s ostatnými piatimi členmi parížskej šestky sa usiloval o presadzovanie nového a usiloval sa o realizáciu antiromantických hesiel, o jednoduchosť a zrozumiteľnosť formy, o spojenie hudby s každodennou tematikou. Táto snaha vystupuje osobitne výrazne v jeho ranej tvorbe. Ďalší rozvoj smeroval k zušľachteniu pri zachovaní jednoduchosti prostriedkov. V jeho tvorbe sa prelínajú neoklasické tendencie s vplyvmi Stravinského, starých francúzskych klavecínistov, s espiritom populárnej hudby. K jeho známym skladbám patrí aj **Koncert pre organ, sláčikový orchester a tympany g mol**, v ktorom dominuje zložka melodická, s prvkami tanečnými v rytme.

Popredný predstaviteľ talianskeho symfonizmu prvej polovice 20. storočia **OTTORINO RESPIGHI** sa začal hudbe venovať v Hudobnom lýceu v Bologni. Roku 1901 sa stáva prvým huslistom Operného divadla v Petrohrade a v štúdiu pokračuje u N. Rimského-Korsakova, kompozičné štúdium si neskôr dopĺňa u M. Brucha v Berlíne. Od roku 1913 pôsobí v Taliansku. Jeho hudba je málo originálna, ale v orchestrácii virtuózna. Mal veľký význam pre rozvoj talianskeho symfonizmu, dosť zanedbávaného popri veľkom rozkvetu opery.

„Zaslúžilý umelec **LADISLAV BURLAS**, skladateľ a muzikológ, patrí medzi tie osobnosti slovenského hudobného života, u ktorých sa na vysokej úrovni spája erudícia muzikológa s tvorivým prejavom skladateľa. Jeho **Koncert pre organ a orchester** vznikol približne od novembra 1983 do mája 1984. Priamy podnet k napísaniu kompozície zadali slová prof. Ferdinanda Klindu, známeho slovenského organistu a Igora Dibáka, šéfredaktora Hlavnej redakcie hudobného vysielania Československého rozhlasu v súvislosti s dokončením novej rozhlasovej budovy a inštalovaním nového organa v jej koncertnom štúdiu. Skladateľ vytvoril dielo založené na koncertantnom princípe s brilantným uplatnením sólového nástroja, ktorého bohaté registračno-farebné možnosti hojne využíva. Celková tvárnosť dáva koncertu stmelenie kontrapunktického vyznenia a slovenskosti v podtexte koloritu. Prvá časť kon-

certu reflektuje voľnú sonátovú formu s kontrastne vyznievajúcimi témami. Hudobný tok profilujú bohaté dialógy sólového nástroja a orchestra. Základom druhej časti je dvojtaktová téma, ktorú autor kontrapunkticky spracováva. Je to akási novodobá fúga, zhrňujúca maximum postupov kontrapunktických techník (kumulácia témy, zrkadlový protiobrazec témy, téma v paralelizmoch a pod.). Pred záverom autor zakomponoval do Larga voľne stanovanú kadenciu. Tretia časť obsahuje rondové prvky. Z nastoleného tematického materiálu sa rozvinie koncertantný dialóg, ktorý završuje brilantný záver. Motivicko-tematické reminiscencie na prvú časť pôsobia ako stmelujúci činiteľ v rámci vyznenia celého diela." (Z programového bulletinu Bratislavských hudobných slávností.)

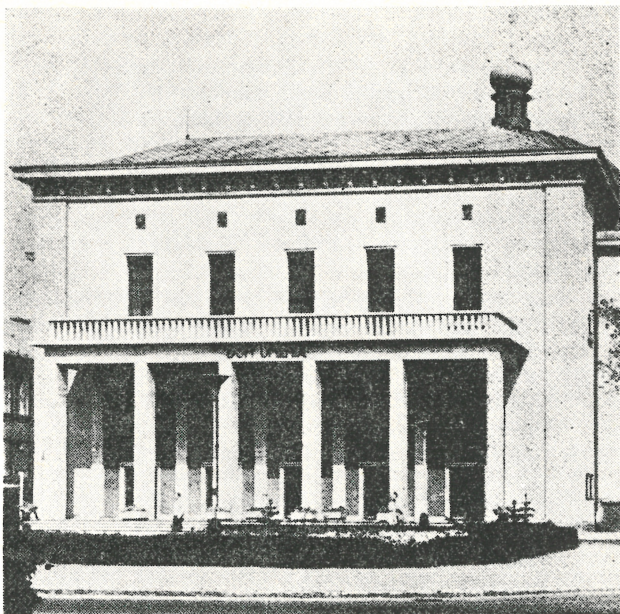
O premiére **Symfónie pastoralis in E pre sólo anglický roh, trúbku, tympany, organ a sláčikový orchester TADEÁŠ SALVA** píše: „Symfónia pastoralis in E pre anglický roh, trúbku, tympany, organ a sláčikový orchester je v poradí tohto žánru mojou druhou kompozíciou. V Symfónii pastoralis in E, ktorú som písal v priebehu rokov 1983/84, sú hudobný materiál a inštrumentálna faktúra rozvrhnuté tak, že sólové nástroje — anglický roh, trúbka, tympany a organ robia kontrapunktický kontrast sláčikovému orchestru, ktorý je delený nasledovne: štyri hlasy v prvých husliach, tri hlasy v druhých husliach, dva hlasy vo violách, dva hlasy vo violončelách a jeden hlas v kontrabase. Hudobný materiál diela sa centralizuje na tón E. V mnohých prípadoch oživia hudobný tok v kontrastnej podobe zaznievajúce melodicko-rytmické pasáže slovenskej ľudovej pastorálnej intonácie a rytmu. Symfónia pastoralis in E pre anglický roh, trúbku, tympany, organ a sláčikový orchester má tri časti. Dielo bude mať premiéru na Medzinárodnom organovom festivale v Košiciach.“

V programe švajčiarskeho organistu Oliviera Eisenmanna odznejú aj dve diela súčasných švajčiarskych skladateľov. Jednou z nich je dielo jeho otca **WILLA EISENMANN**, ktorý študoval v Stuttgarte a v Paríži, druhým je dielo **LINUSA DAVIDA**.

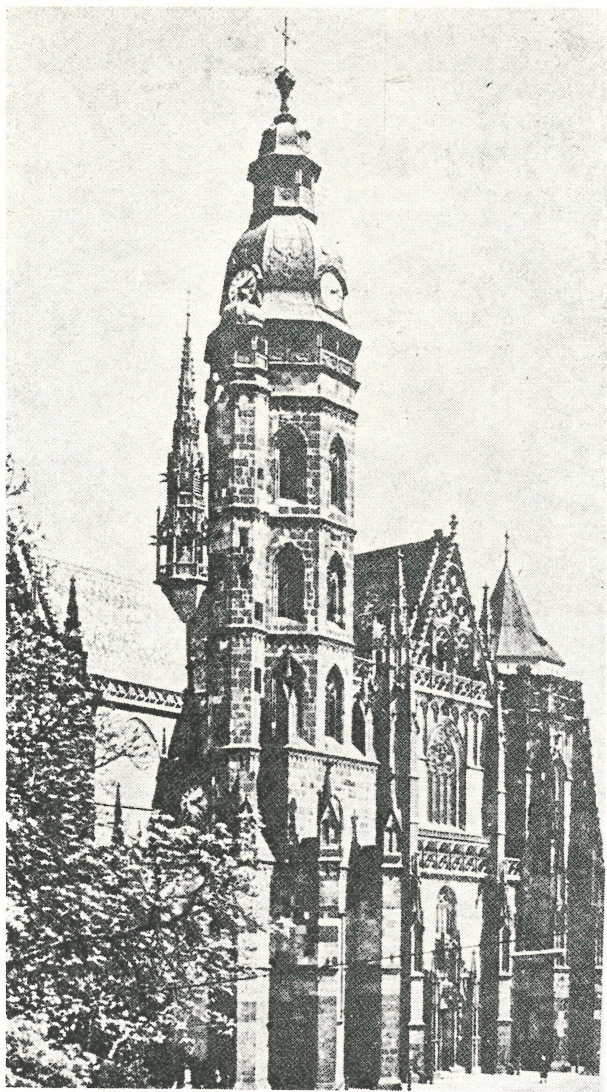
Maďarský organista Endre Kovács hrá tiež dve diela maďarských skladateľov — **GYÖRGYA ARÁNYIA-ASCHNERA** a **FR. HIDASA**.

PATRONÁTY:

24. 4. Vysoká škola technická, Strojnícka fakulta
Stredná priemyselná škola hutnícka
26. 4. Okresný národný výbor Košice-vidiek
MV ZČSSP
Keramické závody
Vysoká škola banícka
KPH pri ŠF
29. 4. Hutný projekt
OMD Thália
ZV ROH Lekárska fakulta Univerzity P. J. Šafárika
2. 5. Dielo, podnik Slovenského fondu výtvarných umení
BSP — Slovenská kniha, Lunik II
5. 5. ZV ROH Vysoká škola veterinárska
Vysoká škola technická, Elektrotechnická fakulta
Vysoká škola ekonomická
7. 5. Ľudová škola umenia, Brigádnická
Čs. televízia
Stredné odborné učilište — Gemerská
BSP Rtg a megavolt. terapia FN
Vysoká škola veterinárska
Vysoká škola technická
Fakultná nemocnica s poliklinikou
Slovenská kniha
Čs. rozhlas

DOM UMENIA

DÓM SV. ALŽBETY

Programový bulletin

XV. MEDZINÁRODNÉHO ORGANOVÉHO FESTIVALU

Zodpovedný redaktor: Jozef Janovský, predseda Prípravného výboru KHJ

Zostavila: Angela Janušková

Rozbor skladieb: Štefan Čurilla

Obálka: akademický maliar Tibor Gáll

Foto: V. Hák, S. Písecký, Slovkoncert

Náklad: 1000 ks

Cena: 5 Kčs

Zmena programu vyhradená

